

Abstracts

ТЕЗИСЫ

Аннотациялар

Distribution, Population Status, Ecology, and Conservation of Eagles

РАСПРОСТРАНЕНИЕ, СТАТУС, ОСОБЕННОСТИ ЭКОЛОГИИ И ОХРАНЫ ОРЛОВ

Қырандар және өлексемен қоректенетін құстардың таралуы, күйі және экологиясы мен қорғау ерекшеліктері

PRELIMINARY FINDINGS INTO CURRENT STATE OF BREEDING POPULATION OF GOLDEN EAGLE IN ARMENIA

Harutyunyan L.A., Aghadjanyan L.A. (The branch of German Nature Protection Union (NABU) in the Republic of Armenia, Yerevan, Armenia)

Contact:

Levon Harutyunyan
levon.harutyunyan@
nabu.am

Lusine Aghadjanyan
lusine.aghadjanyan@
nabu.am

Recommended citation: Harutyunyan L.A., Aghadjanyan L.A. Preliminary Findings into Current State of Breeding Population of Golden Eagle in Armenia. – Raptors Conservation. 2023. S2: 17–19. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-17-19 URL: <http://rrcn.ru/en/archives/34815>

The Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*) has one of the largest distributions of all eagles. The subspecies *Aquila chrysaetos homeyeri* occurs in the Republic of Armenia, country in the South Caucasus region, where it is recognized as a year-round resident and included in the Red Book of Animals of The Republic of Armenia as a “Vulnerable” (VU D1) species. However, in Armenia the state of the species population and abundance has been studied extremely poorly, which makes it difficult to organize its effective conservation without trustworthy data. There is only fragmentary, scattered information about the finds of nest sites or only about the locations where individuals were observed. In the 1990’s, in the South Caucasus, at least 75–100 breeding pairs were known, nevertheless, there is no exact data on Golden Eagles in Armenia. Various estimations were done for the species in the early 2000’s, varying between 20–80 breeding pairs. According to the Red Book of Animals of RA, published in 2010, the population of the Golden Eagle consists of 34–38 breeding pairs. Additionally, during our recent sporadic field studies of raptor species we did not observe nesting activities in many previously known Golden Eagle breeding territories. Hence, in order to

understand the status and to clarify all the uncertainties, in 2023 we began targeted research on the Golden Eagle breeding population in the Republic of Armenia. During the short period, lasting from early March to mid-July, we managed to study most of suitable breeding habitats in Ararat, Vayots dzor, and Lori regions, and parts of Tavush, Kotayq, Shirak, and Aragatsotn regions (seven out of ten regions of RA). Following our study design, we checked known literature data in the field and reported breeding territories, as well as suitable habitats derived from preliminary GIS modelling. In the field we used 20–60×60 spotting scopes, 10×42 binoculars, and drone. According to preliminary results, during the first year of studies, only four confirmed active nests were located, of which three pairs had successful breeding (three nestlings fledged in the beginning of July), and one nest probably failed. Additionally, one nest was found renovated with green branches, however, birds were not seen in the nest (one adult bird was observed few kilometers away from the breeding territory). Two nests were located in Vayots dzor region, one in Ararat region, and one in Lori region. In addition, 19 non-occupied nests were

found, mainly at a large distance from found active nests. Eleven non-occupied nests were found in Vayots dzor region, three in Lori region, two in Kotayk region, two in Ararat region, and finally one in Shirak region. Almost all abandoned nests were located in areas with various extent

of anthropogenic activity (roads, pastures, settlements, etc.).

The ongoing project is carried out in the framework of the project “Birds of prey research and conservation” of the branch of German Nature Protection Union (NABU) in the Republic of Armenia.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ ВЫВОДЫ О СОВРЕМЕННОМ СОСТОЯНИИ ГНЕЗДОВОЙ ПОПУЛЯЦИИ БЕРКУТА В АРМЕНИИ

Арутюнян Л.А., Агаджанян Л.А. (Филиал Союза охраны природы Германии (NABU) в Республике Армения, Ереван, Армения)

Контакт:

Левон Арутюнян
levon.harutyunyan@
nabu.am

Люсине Агаджанян
lusine.aghajanyan@
nabu.am

Рекомендуемая цитата: Арутюнян Л.А., Агаджанян Л.А. Предварительные выводы о современном состоянии гнездовой популяции беркута в Армении. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2: С. 17–19. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-17-19 URL: <http://irrcn.ru/ru/archives/34815>

Беркут (*Aquila chrysaetos*) имеет один из самых больших ареалов среди всех орлов. Подвид *Aquila chrysaetos homeyeri* встречается в Республике Армения, стране Южно-Кавказского региона, где он признан круглогодичным обитателем и включен в Красную книгу животных РА как «уязвимый» (VU D1) вид. Однако в Армении состояние популяции и численности вида изучено крайне слабо, что затрудняет организацию его эффективной охраны без достоверных данных. Имеются только отрывочные, разрозненные сведения о находках гнезд или о местах наблюдений особей. В 1990-х годах на Южном Кавказе было известно не менее 75–100 гнездящихся пар, тем не менее, точных данных по беркутам из Армении нет. В начале 2000-х годов для этого вида были сделаны различные оценки, варьирующиеся от 20 до 80 гнездящихся пар. Согласно Красной книге Республики Армения, изданной в 2010 г., популяция беркута состоит из 34–38 гнездящихся пар. Кроме того, во время наших недавних спорадических полевых исследований мы не наблюдали гнездовую активность во многих ранее известных местах гнездования беркутов. Поэтому, чтобы понять состояние и уточнить все неясности, в 2023 г. мы начали целевые исследования гнездовой популяции беркута в Республике Армения. За короткий период, продолжавшийся с начала марта до середины июля, нам удалось изучить

большинство подходящих для размножения местообитаний в Араратской, Вайоцзорской и Лорийской областях, а также части Тавушской, Котайкской, Ширакской и Арагацотской областей (7 из 10 областей Армении). Следуя плану нашего исследования, мы проверили известные литературные данные и сообщения о местах гнездования, а также посетили подходящие места обитания, полученные в результате предварительного ГИС моделирования. В полевых условиях мы использовали подзорные трубы 20–60×60, бинокли 10×42 и дрон. По предварительным результатам, в течение первого года исследований было выявлено только 4 подтвержденных активных гнезда, из которых 3 пары имели успешное размножение (3 птенца вылетели в начале июля), а одна пара, вероятно, имела неуспешное гнездование. Кроме того, было обнаружено 1 гнездо, обновленное с зелеными ветками, однако птиц в гнезде не видели (одну взрослую птицу наблюдали в нескольких километрах от гнезда). Два гнезда были расположены в Вайоцзорской области, 1 – в Араратской области и 1 – в Лорийской области. Кроме того, было обнаружено 19 незанятых гнезд, преимущественно на большом расстоянии от найденных активных гнезд. Одиннадцать незанятых гнезд были обнаружены в Вайоцзорской области, 3 – в Лорийской области, 2 – в Котайкской области, 2 – в Араратской области и, наконец, 1 – в

Ширакской области. Практически все брошенные гнезда располагались в районах с разной степенью антропогенной нагрузки (дороги, пастбища, населённые пункты и т. д.).

Текущий проект осуществляется в рамках проекта «Изучение и охрана хищных птиц» филиала Союза охраны природы Германии (NABU) в Республике Армения.

АРМЕНИЯДА БҮРКІТТІҢ ҰЯ САЛАТЫН ПОПУЛЯЦИЯСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖАЙЛЫ БАСТАПҚЫ ТҰЖЫРЫМДАР

Арутюнян Л.А., Агаджанян Л.А. (Германия елінің табиғатты қорғау одағы (NABU) Армения Республикасындағы филиалы, Ереван, Армения)

Контакт:

Левон Арутюнян
levon.haryutyunyan@nabu.am

Люсине Агаджанян
lusine.aghajanyan@nabu.am

Ұсынылатын дәйексөз: Арутюнян Л.А., Агаджанян Л.А. Арменияда бүркітін ұя салатын популяциясының қазіргі жағдайы жайлы бастапқы тұжырымдар. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2: С. 17–19. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-17-19 URL: <http://rrcn.ru/ru/archives/34815>

Бүркіт (*Aquila chrysaetos*) қырандар ішінде таралу аймағы ең ауқымды келген қатарда. Оның *Aquila chrysaetos homeyeri* түршесі Оңтүстік Кавказ аумағы Армения Республикасында кездеседі, онда ол жыл бойғы мекендеуші ретінде танылған, және АР Қызыл кітабына «элсіз» (VU D1) түр есебінде енгізілді. Алайда Арменияда оның популяциясы күйі мен түр саны жеткіліксіз зерттелгендіктен, анық деректерсіз тиімді қорғауды қамтамасыз ету қиынға соғады. Тек ұяларын табу немесе оларды бақылау орындары жайлы үзік-үзік, шашыранқы мәліметтер ғана бар. 1990 жылдары Оңтүстік Кавказда 75–100 аса ұя салушы жүйе бар екені мәлім болды, дегенмен Армениядан нақты деректер жоқ. 2000 жылдардың басында бұл түрді біршама рет бағалап, 20 дан 80 дейін ұя салушы жүйе бар деген түрлі пікірлер болды. 2010 жылы шыққан АР Қызыл кітабына сүйенсек, бүркіт популяциясы 34–38 ұя салушы жүйе-тан түрді. Оған қоса, кейде жыртқыш түрлеріне арнайтын далалық зерттеулерімізде бүркіттің бізге белгілі бұрынғы салған көптеген жерлерінде еш белсенділік байқалмады. Сондықтан бар көмескілікті анықтап, түсіну үшін, 2023 жылы Армения Республикасында бүркіттің ұя салатын популяциясына мақсатты түрде зерттеуді бастадық. Наурыз айынан бастап шілденің ортасына дейінгі қысқа мерзімде бүркіттің балапандауына қолайлы көптеген мекен ортаны зерттеп танып үлгердік: Арарат, Вайоцзор, Лори облыстары және

Тавуш, Қотай, Шырақ және Арагацот облыстарының кей бөліктері (АР 10 облысының 7-еуі). Зерттеу жоспарына сәйкес, біз белгілі әдеби деректер мен ұя салатын орындар жайлы мәлімдеме, сондай-ақ алдын ала ГАЗ модельден алынған мекендеуге қолайлы орындарды тексердік. Далалық жағдайда көлемі 20–60×60 көру дүрбісін, 10×42 дүрбісін және дронды қолдандық. Бастапқы нәтижелерге қатысты алғаш зерттеу жылында тек 4 дәйекті эрекетті ұя анықталды, оның 3 жүйесімен көбейді (шілде айының басында 3 балапан ұядан үшты), ал бір жүйенің ұялауы, шамасы, сәтсіз аяқталды. Сонымен қатар, жасыл бұтақтармен жаналанған 1 ұя табылды, бірақ бұл ұяға күстар қонған емес (тек ұядан бірнеше шақырым жерден ересек күсты байқадық). Вайоцзор облысында 2 ұя, Арарат облысында 1, Лори облысында 1 ұя салынған. Оған қоса, табылған эрекетті ұялардан біршама қашықтықта салынған 19 бос ұяны көрдік – оның 11-і Вайоцзор облысында, 3-і Лори облысында, 2-і Қотай облысында, 2-і Арарат облысында және соңғы 1-і Шырақ облысында орналасқан. Барлық дерлік тастанды ұялар түрлі дәрежедегі антропогендік мәні бар аудандарда орын алған (жол, жайылым, елді мекен ж. т. б.).

Аталған жоба Армения Республикасындағы Германия елінің табиғатты қорғау одағы (NABU) «Жыртқыш күстарды зерттеу және қорғау» жобасы аясында іске асырылуда.